

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C92 – WON8**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 21 januari 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de regeling van de aardgasbudgetmeters	
Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de schuldaflossing aan de distributienetbeheerders via de budgetmeter	
Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de aardgasbudgetmeters	3
Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de geplande hervorming van het klein beschrijf	8
Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de impact van de federale regularisatie van asielzoekers op de socialehuisvestingssector	12
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de duurzaamheidscriteria voor het opwekken van groene stroom uit biomassa	17

■

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de regeling van de aardgasbudgetmeters

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de schuldaflossing aan de distributienetbeheerders via de budgetmeter

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de aardgasbudgetmeters

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Minister, ik moet snel zijn, want ik heb dadelijk een afspraak met uw vorige bedrijf. Ik hoop dat die ook vertraging hebben. Iedereen kan te laat komen, begrijp me niet verkeerd. Maar gezien de commissieagenda, kan het soms wel moeilijk worden als de minister veel later komt. Bovendien wil onze geliefde commissievoorzitter dat de commissies worden opgewaardeerd.

Minister Ingrid Lieten: U moet me verontschuldigen. Ik doe mijn best om twee agenda's in elkaar te managen. De actualiteit komt er dan ook nog tussen fietsen, maar ik heb begrip voor uw ergernissen.

De heer Peter Reekmans: Enkele weken geleden, voor Nieuwjaar, was de aardgasbudgetmeter een actueel item. Minstens 3000 gezinnen dreigden in de kou te komen staan omdat ze zonder gas zouden vallen wanneer ze hun betaalkaart uit geldgebrek niet konden opladen. Hoewel het de maanden voordien als onmogelijk werd beschouwd, hebt u samen met de netwerkbeheerder Eandis een vergelijk gevonden om de probleemgezinnen deze winter uit de kou te houden.

Een belangrijke invalshoek in dit dossier is de chaotische implementatie. Het ging volgens mij veeleer over een aankondigingsbeleid waar – het woord is misschien te zwaar gekozen – toch een klein beetje chaos dreigde. Zo stelde ik vast dat de effectieve installatie van de toestellen snel werd onderbroken. Wat me vooral bezighoudt, is echter de vraag of er, nadat de rest van de meters in de zomer en de komende maanden zullen worden geplaatst, volgende winter een beter management zal zijn.

Wat me in dit verhaal ook wat stoort, is dat de lokale OCMW's voor het blok werden gezet. Zoals u weet, is er met aardgas geen minimumlevering mogelijk zoals bij elektriciteitsbudgetmeters. Bij problemen gaat men dus onmiddellijk van alles naar niets. Als bij een gezin de gastoevoer uitvalt, staat het OCMW voor de keuze. Het kan enkel buigen door de factuur te betalen, want het kan een gezin toch niet volledig in de kou laten staan.

LDD vindt dat er onvoldoende overleg is gepleegd met de OCMW's. De lokale adviescommissies (LAC's) zijn onvoorbereid. De Vlaamse Regering schoot te kort in het communicatiebeleid. De aardgasbudgetmeters deden me enigszins denken aan het beleid van tientallen jaren geleden toen de OCMW's in de winter nog zakken kolen uitdeelden.

Minister, dit is een slecht gevoerd dossier. Het feit dat u de installatie halsoverkop hebt stilgelegd, bewijst dat mijn argumentatie klopt. Dit was niet echt beleid maar crisismanagement.

Hoe ziet u het verder? Hoe zult u het overleg met de andere spelers zoals de OCMW's en de LAC's verbeteren? Ik vind het ook spijtig dat de OCMW's daar in hun begroting en budgetten van 2010 geen rekening mee hebben kunnen houden omdat dit pas op het laatste moment is beslist. Hoe zult u daar verder over kortsluiten met de OCMW's?

Hoeveel aardgasbudgetmeters zijn er al geplaatst? Hoe zal de verdere installatie verlopen en met welke einddatum?

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijn vraag past in hetzelfde kader, maar ik wil toch een ander accent leggen.

Sinds 1 juli 2009 is het nieuwe besluit inzake de sociale openbaredienstverplichtingen van toepassing. In artikel 18 voor elektriciteit en artikel 32 voor gas bepaalt het besluit dat de distributienetbeheerder schulden kan recupereren via de budgetmeter.

Het betreft schulden die gemaakt werden in de periode dat de klanten toegewezen waren aan de distributienetbeheerder, maar nog geen budgetmeter hadden. Als de klanten dat verbruik niet betalen, kan via de LAC een schorsing worden afgedwongen. Als alternatief kan deze schuld nu ook geïnd worden via de budgetmeter. Het gaat om een nieuw systeem van schuldafbouw dat enigszins afwijkt van de regel. Bovendien kan deze schuldafflossing worden toegepast zonder overleg, dus zonder toestemming van de persoon die schulden heeft bij de netbeheerder. De positie van de klant als consument wordt daardoor afgezwakt.

Eandis verplicht zijn klanten met een budgetmeter om de achterstallige schulden tot 750 euro af te betalen in maximum 52 weken en dit via de opladingen van de budgetmeter. Bij iedere oplading gaat dan maximum 14,4 euro per week of 57 euro per maand naar de afbetaling van de schuld. Voor bepaalde categorieën in de samenleving is dat veel geld. Er wordt dus als het ware een afbetalingsplan geprogrammeerd in de budgetmeter, los van schuldaffbouw via OCMW's en andere.

Hierop kwam terecht heel wat kritiek van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de OCMW's en Samenlevingsopbouw, de mensen die werken rond energiearmoede. Zij argumenteren terecht dat dat ingaat tegen de geest van de openbaredienstverplichtingen, dat het periodieke aflossingsbedrag te hoog is. Men wil dat er iets verandert.

Minister, bent u op de hoogte van deze problematiek? Wellicht wel. Ik hoop dat ik wat meer als antwoord krijg. Is er overleg met de verschillende partijen? Hoe wordt het probleem opgelost, of is dat ondertussen al gebeurd?

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, de inleiding is al gegeven. Ik zal uw tijd dus niet verdoen. Ik ga meteen over op een specifiek aspect. De aardgasbudgetmeters zijn in september 2009 in het leven geroepen. Op zich is dat een positieve zaak. Als mensen hun budgetmeter echter niet opladen, gaat de gaskraan onherroepelijk dicht. In de wintermaanden kan het gasverbruik oplopen tot 200 à 300 euro per maand. Dat is een grote hap uit het gezinsbudget. De situatie is reëel dat veel mensen deze winter hun budgetmeter voor gas niet meer kunnen opladen en dus zonder verwarming zullen vallen.

De minister heeft de afgelopen maanden enkele suggesties gedaan om te zorgen voor een oplossing. Ze heeft daarover vooral contact gehad met de OCMW's. Ze denkt vooral aan een begeleiding van de gebruikers met een budgetmeter via het OCMW. Het OCMW zou dan moeten voorzien in afbetaalplannen, premies uitkeren enzovoort. Er werd ook een akkoord gesloten met Eandis dat er enkel budgetmeters zullen worden geplaatst bij gebruikers die al afgesloten zijn. Andere aardgasbudgetmeters zullen pas geplaatst worden na maart, over enkele maanden dus, zodat er een reserve kan worden opgebouwd.

Maar vandaag bestaat er grote onduidelijkheid bij de OCMW's. Moeten ze weer alle financiële problemen oplossen van mensen die het moeilijk hebben? Dienen zij aan alle gebruikers van een budgetmeter een premie uit te keren? Wat met de mensen met openstaande facturen, maar die geen budgetmeter krijgen? Wat zal er met hen gebeuren?

Minister, is er concreet overleg geweest met de OCMW's bij het uitwerken van die voorstellen? Wat met de mensen die geen budgetmeter krijgen, maar bij wie de facturen steeds maar oplopen? Wat zult u in die gevallen doen? Krijgen de OCMW's financiële ondersteuning? Het gaat immers om een extra last, een extra opdracht voor de OCMW's. Voorziet u in extra financiële middelen voor de OCMW's bij de begeleiding van mensen die een aardgasbudgetmeter hebben?

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Collega Yüksel heeft er al naar verwezen. Hij vroeg wat er gebeurt met mensen die geen budgetmeter hebben, maar die ook achterstallen hebben bij de betaling. Als ik het goed heb begrepen, is het wettelijk verboden om aardgas af te sluiten tussen 1 december en 1 maart. Eigenlijk komt het erop neer dat mensen die de facturen niet betalen, een voordeel hebben ten opzichte van mensen die een budgetmeter hebben.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, ik zou toch nog even in herinnering willen brengen waar het idee van een budgetmeter voor aardgas vandaan komt. Het is eigenlijk op vraag van de armoedeverenigingen dat we destijds met de commissie Energiearmoede, onder het voorzitterschap van onze geachte collega Decaluwe, in een motie van aanbeveling aan de Vlaamse Regering hebben gevraagd om dat in te voeren. Nadien is ook de mate waarin en de wijze waarop die budgetmeter gebruikt kon worden voor schuldaflossing bij decreet vastgelegd.

Ik denk dat we toen onvoldoende hebben ingeschat wat de onbedoelde neveneffecten daarvan waren. Het feit dat mensen in de winterperiode, naast het opladen van hun kaart, ook een proportioneel deel daarvan moesten besteden aan schuldafbouw, betekent eigenlijk dat mensen die niet over voldoende middelen beschikken, in de winterperiode juist met die hoge kosten worden geconfronteerd, terwijl een gewone aardgasklant elke maand evenveel betaalt. Zij konden dat bedrag niet meer ophoesten om hun kaart op te laden. Ze sloten zich bij wijze van spreken zelf af. We waren het er allemaal over eens dat het afsluiten van elektriciteit en gas in de winterperiode not done was, dat dat eigenlijk tot het verleden zou moeten behoren.

Minister, de maatregel die is overeengekomen met de netbeheerders om, los van het decreet, een praktijk uit te werken die daar paal en perk aan stelt en die de uitrol van die budgetmeters eerst focust op mensen die al geschorst waren en van het net waren afgesloten voor de winterstop, en te voorzien in een schuldaflossing die voor mensen met een totale schuld tot 750 euro beperkt blijft tot 5 euro per week, gespreid over een heel jaar – een forfaitair bedrag in plaats van een piekbedrag –, kan de grootste nood wel lenigen. Maar ik zou toch willen vragen om, na deze winterperiode, na de evaluatie van het nieuwe systeem, te kijken in hoeverre er aanpassingen aan het decreet en/of uitvoeringsbesluit nodig zijn om die onbedoelde neveneffecten van het systeem weg te werken, zonder daarbij het kind met het badwater weg te gooien. Want de bedoeling van de budgetmeter was uiteraard om mensen meer controle te geven over hun energieverbruik en de kosten en eventueel de schulden die daarmee samenhangen. De praktijk die nu is uitgewerkt, is goed. Maar ik zou toch willen aandringen op een evaluatie na de winter.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, eerst en vooral wil ik stellen dat de sociale openbare-dienstverplichtingen er precies op gericht zijn dat niemand wordt afgesloten wegens het niet kunnen betalen van de energiefactuur. Het vangnet dat Vlaanderen via de sociale openbare-dienstverplichtingen heeft ingevoerd om de liberalisering van de energiemarkt sociaal te corrigeren, behoort tot de meest performante systemen in Europa. In heel wat andere landen worden wanbetalers eenvoudigweg afgesloten en is men van oordeel dat het globale armoedebeleid dan maar een oplossing moet bieden. Dat is niet de keuze die het Vlaams Parlement in het verleden heeft gemaakt. De invoering van de budgetmeter aardgas wordt

geregeld in het besluit betreffende de sociale openbardienstverplichtingen in de vrijgemaakte elektriciteits- en aardgasmarkt dat door de vorige Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 1 juli 2009 en dan in werking is getreden.

In uitvoering van dit besluit is Eandis gestart met de plaatsing van budgetmeters in september 2009. Infrac zal pas in het voorjaar van 2010 starten.

Toen midden december de eerste winterkoude zich aanmeldde, kreeg de problematiek van de energiearmoede extra aandacht. Afnemers met een budgetmeter voor elektriciteit vallen, nadat het opgeladen bedrag en het hulpkrediet is opgebruikt, terug op een minimumverbruik van 10 ampère. Dit verbruik is overigens niet gratis en doet de schulden toenemen. Voor aardgas is een vergelijkbaar systeem voor een minimumdienstverlening technisch niet mogelijk. Toestellen op gas hebben een zeker debiet nodig om veilig te kunnen functioneren. Als het opgeladen bedrag op de budgetmeterkaart voor aardgas opgebruikt is, valt men eerst terug op een hulpkrediet van 75 euro. Als ook dit hulpkrediet verbruikt is, vallen deze afnemers zonder gas. Deze problemen zijn vergelijkbaar met die van mensen die verwarmen op stookolie en geen geld hebben om net voor de winter of in de winter een stookolievoorraad in te slaan. Aangezien de budgetmeter aardgas pas vanaf vorige herfst werd ingevoerd, hebben sommige klanten niet de mogelijkheid gehad de voorbije zomer, wanneer het aardgasgebruik veel minder is, krediet op te laden.

Minister Van den Bossche heeft onmiddellijk overleg opgestart met Eandis om te kijken of deze overgangsproblemen konden worden vermeden. Op vraag van de minister heeft Eandis zijn actieplan voor de plaatsing van aardgasbudgetmeters bijgestuurd.

Tijdens deze winterperiode zullen prioritair budgetmeters geplaatst worden bij mensen die al afgesloten waren, zodat deze gezinnen dankzij de plaatsing van een budgetmeter opnieuw de mogelijkheid krijgen om aardgas te gebruiken. Einde december ontvingen de gezinnen waarbij al een aardgasbudgetmeter met oplaadblokkering geïnstalleerd werd, een brief van Eandis waarin hun werd gemeld dat de oplaadblokkering wordt opgeheven. Zij kunnen dus onmiddellijk opladen en gas gebruiken. Gezinnen die afgesloten waren, worden in de loop van januari aangeschreven met de vraag om een afspraak te maken om een aardgasbudgetmeter te laten installeren. Wie in schulden zit en een aardgasbudgetmeter op eigen initiatief aanvraagt, krijgt ook in deze overgangsperiode steeds een budgetmeter geïnstalleerd. Zowel de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) als enkele OCMW's signaleren dat het aantal spontane aanvragen de laatste weken is toegenomen.

Er zijn geen voorwaarden verbonden aan de heraansluiting met budgetmeter. Dossiers waar de schuld bij de netbeheerder hoger is dan 750 euro – het gaat hier over 15 percent van de dossiers – worden aan de lokale adviescommissie bezorgd om een regeling voor deze schuld te treffen. Inmiddels kan de klant wel opladen en gas verbruiken. Door deze aangepaste prioritering van de uitrol van de aardgasbudgetmeter krijgen in eerste instantie gezinnen die op dit moment afgesloten zijn, de mogelijkheid om zich in deze wintermaanden van aardgas te voorzien. In tussentijd worden geen nieuwe aardgasbudgetmeters geïnstalleerd bij gezinnen die op dit moment nog niet zijn afgesloten van aardgas.

Mijnheer Yüksel, er is de voorbije maanden voortdurend overleg geweest met de distributienetbeheerders, de armoedeverenigingen en de OCMW's, vertegenwoordigd door de VVSG. Dit overleg wordt overigens verder geformaliseerd in de eerste vergadering van het verticaal permanent armoedeoverleg inzake energie, dat plaatsvindt op 26 januari 2010. Dit kan een kader zijn om verder te werken aan oplossingen op langere termijn met alle actoren samen.

Het is net door intens overleg met alle betrokken partijen dat een in de praktijk werkbare oplossing werd gevonden voor de overgangsproblemen bij de uitrol van de budgetmeter aardgas deze winter. Samen met de beslissing om prioritair de afgesloten aardgasafnemers te voorzien van aardgasbudgetmeters, kan gesteld worden dat de minister alle mogelijkheden heeft aangewend om op korte termijn een zo menswaardig mogelijke oplossing te vinden.

Wie niet in de mogelijkheid verkeert om zijn of haar budgetmeter op te laden, heeft snel hulp en begeleiding nodig. Dit is een taak die de OCMW's op zich nemen. De OCMW's beschikken hiervoor over middelen uit het Fonds voor Gas en Elektriciteit om sociale maatregelen uit te werken ten gunste van gebruikers met een laag inkomen.

Mijnheer Yüksel, zoals u terecht opmerkt, is de budgetmeter, mits goed gebruik, een instrument om mensen te behoeden voor de negatieve spiraal van energieschulden en energiearmoede. Dit geldt ook voor de aardgasbudgetmeter. De praktische overgangsproblemen die gepaard gaan met de invoering van de budgetmeter, worden nauwgezet opgevolgd en waar mogelijk verholpen. Er is dus wel degelijk proactief gewerkt.

Mijnheer Decaluwe, er is eveneens intensief overleg geweest tussen het kabinet, de netbeheerders, de OCMW's en de armoedevereniging over de schuldafbouw via de budgetmeter. Het bestaande besluit betreffende de sociale openbaredienstverplichtingen dat door de vorige regering werd goedgekeurd, en dat in werking is getreden op 1 juli 2009, voorziet in een schuldafroming van maximaal 35 percent van het opgeladen bedrag. Dit betekent dat men schuld afbetaalt naarmate men de budgetmeterkaart oplaadt. Voor aardgas laadt men echter veel meer op in de winter dan in de zomer, wat voor de afnemer betekent dat hij in de winter veel kosten heeft aan aardgas en tegelijk veel schulden moet afbetalen. Hierdoor zouden heel wat gezinnen in de problemen kunnen komen.

Inmiddels heeft Eandis, na overleg met de VREG en het kabinet, ermee ingestemd het systeem van schuldafbouw via de budgetmeter grondig aan te passen. Er wordt voortaan maximaal 5 euro per week schuldafbouw geprogrammeerd in de budgetmeter. Dit geldt voor schulden tot maximaal 750 euro. De terugbetaaltijd kan dus oplopen tot 3 jaar, wat veel langer is dan bij de klassieke afbetalingsplannen. Als de klant een ander voorstel heeft, bijvoorbeeld een klassiek afbetalingsplan of een terugbetaling van de schuld in één keer, wordt dit voorstel uiteraard gehonoreerd. Als de schuld groter is dan 750 euro – het gaat hier over 15 percent van de dossiers – wordt het dossier steeds naar de lokale adviescommissie gestuurd. Inmiddels kan de klant wel opladen en verbruiken. Die kan dan beslissen te werken via een klassiek afbetalingsplan, een gedeelte van de schuld voor rekening van het energiefonds te nemen of een grotere wekelijkse schuldaflossing dan 5 euro te laten programmeren in de budgetmeter. Dat nieuwe systeem heeft twee voordelen. Het bedrag voor schuldaflossing is beperkter en de schuldaflossing verloopt veel geleidelijker, en is ook niet hoger in de winter voor aardgas.

Aan de armoedeverenigingen en de VVSG werd gevraagd tegen eind januari 2010 een schriftelijk advies te geven over de werkwijze van Eandis. Op basis daarvan zullen we een en ander evalueren, ook in het licht van de bestaande regelgeving van het besluit met betrekking tot de sociale openbaredienstverplichting.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor u zeggen dat er voldoende overleg is gepleegd. Van de OCMW's en de lokale adviescommissies hoor ik echter dat ze onvoorbereid waren. In de praktijk is het beleid tekortgeschoten en was er te weinig overleg. Pas toen 3000 gezinnen letterlijk in de kou dreigden te staan, is het kabinet in actie gekomen. Toen is de installatie onmiddellijk stopgezet en is men wel proactief gaan werken met de sector.

U hebt op een vraag niet geantwoord. In 2010 zal dit een invloed hebben op de budgetten van de OCMW's, omdat heel laat geweten was wat de gevolgen waren van deze problematiek. Dit is een probleem waar heel wat OCMW's vandaag van wakker liggen. Ik herhaal: in de meeste gemeenten is daar geen rekening mee gehouden. Ik kan het al evenmin berekenen, maar ik vrees dat dit in 2010 toch op het budget van heel wat OCMW's zal wegen. Dan denk ik vooral aan de grootstedelijke OCMW's, die daar nog meer mee te kampen hebben dan de

plattelands-OCMW's. Daar had ik graag nog een concreet antwoord op gehad, want daarover heb ik u niets horen zeggen.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, ik dank u zeer voor het antwoord. Mijnheer Reekmans, u zoekt spijkers op laag water. Men heeft wel accuraat gereageerd. De heer Martens zei het echter al, en in het antwoord van de minister klonk het ook al enigszins door: als er onbedoelde neveneffecten zijn, moeten die eens worden bekeken, en moeten we dit in afspraak met iedereen evalueren en aanpassen.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, zult u bekijken hoe het zit met die ondersteuning van de OCMW's en met die neveneffecten? Uiteindelijk krijgen heel wat OCMW's dat op hun bord. Het is een extra taak. Dan gaat het vooral over de begeleiding van die mensen. Het is belangrijk dat ze weten tot hoe ver ze kunnen gaan om die rekeningen binnen de perken te houden. Mensen moeten die attitude hebben bij hun aardgasgebruik. Denkt u wat dat betreft aan initiatieven om samen te werken met de OCMW's? Dan zou het concreter zijn dan overleg en dergelijke meer.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik wil even de puntjes op de i zetten. Dit systeem werd goedgekeurd in mei en is in juli in werking getreden. Laten we dus niet te hard van stapel lopen. Ook voor dit systeem bestond, waren er mensen die hun aardgasrekeningen niet betaalden, zodat hun aardgasvoorziening werd afgesloten en ze bij de OCMW's terecht kwamen. Dit is dus niet nieuw. De OCMW's moesten toen ook oplossingen vinden en voorschieten. Ze hadden daar ook budgettaire effecten van. Zoals we hebben aangegeven, moet er voort worden bekeken wat de implementatie concreet betekent voor alle actoren. We hebben nu al een aantal overgangssituaties in kaart gebracht. Er is ook al opgetreden. Er is structureel overleg met de OCMW's, via hun representatieve vertegenwoordiger, de VVSG, en met de distributienet-beheerders.

Ik wil nadrukkelijk wijzen op het verticaal armoedeplatform, dat specifiek deel uitmaakt van het armoedebeleid: in elk beleidsdomein installeren we een dergelijk platform, dat constant en structureel is. Daar zullen de partners elkaar permanent ontmoeten met betrekking tot elk item, zodat er kort op de bal kan worden gespeeld, en kan worden bekeken wat de diverse wetgevingen concreet in de praktijk betekenen en waar een en ander moet worden verholpen. Daarnaast hebben we uiteraard de beleidsevaluatie, waarover hier ook al afspraken zijn gemaakt. Op het gepaste ogenblik zullen we samen met het parlement die evaluatie doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de geplande hervorming van het klein beschrijf

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Voorzitter, minister, in het Vlaamse regeerakkoord staat te lezen dat het zogenaamde klein beschrijf zou worden omgevormd tot een systeem van huiskorting. Iedereen kent wel het systeem van het beschrijf: het gaat erover of men 5 of 10 percent registratierechten moet betalen bij de aankoop van een huis.

Ik wil daarbij opmerken dat ik vind dat de steden bij dit systeem per definitie worden gediscrimineerd. De kadastrale inkomens in de steden liggen nu eenmaal hoger dan elders in Vlaanderen. Om in aanmerking te kunnen komen voor het huidige klein beschrijf, mag iemands kadastraal inkomen maximaal 745 euro bedragen. Het gemiddelde kadastraal inkomen in een stad als Antwerpen bedraagt echter 1045 euro. Ik heb die gegevens opgevraagd bij de Administratie van het kadaster, de registratie en de domeinen (AKRED). In Gent bedraagt het gemiddelde kadastraal inkomen 900 euro en in Mechelen 845 euro. Ik kan zo nog een tijdje doorgaan.

Bekijken we dat alles, dan kunnen we niet anders dan concluderen dat de steden per definitie veel minder woningen hebben die in aanmerking komen voor het klein beschrijf. Voor Antwerpen heb ik het uitgerekend: momenteel kan maar 26 percent van alle woongelegenheden op het grondgebied van Antwerpen in aanmerking komen voor die vermindering van de registratierechten.

Ik vraag me af welke criteria er in overweging zullen worden genomen om in aanmerking te komen voor het systeem van de huiskorting. Ik zou dus een pleidooi willen houden om het kadastraal inkomen niet mee te nemen zoals het thans wordt gehanteerd. Men zou kunnen overgaan tot een gedifferentieerd hanteren van het kadastraal inkomen, bijvoorbeeld door de ligging in beschouwing te nemen.

Minister, ik maak me eigenlijk een beetje zorgen over de hervorming. Ik heb uw voorzitter, mevrouw Gennez, op de gezinsdag van de sp.a in Antwerpen horen zeggen dat men zou moeten overgaan tot een hervorming van het klein beschrijf en dat men rekening zou moeten houden met de aankoopprijs van het huis. Op huizen tot 250.000 euro zou 5 percent registratierechten worden toegepast, op huizen tussen 250.000 en 500.000 euro 10 percent en op huizen boven 500.000 euro 15 percent. We moeten elkaar geen Liesbeth noemen: de verkoopprijs van een huis in een stad als Antwerpen is gewoon veel hoger dan elders in Vlaanderen. Dat geldt niet alleen voor Antwerpen, maar ook voor andere steden.

Hier moet rekening mee worden gehouden, zeker als men het systeem van huiskorting wil inzetten als een efficiënt middel tegen de stadsvlucht. Volgens mij kan het een middel zijn, maar dan moet men criteria hanteren waardoor steden op gelijke hoogte worden gesteld met andere steden en gemeenten zodat ze niet worden gediscrimineerd.

Ik ben ervan overtuigd dat het eigenlijk tot de bevoegdheid van minister Van den Bossche behoort, bevoegd voor Wonen en Stedenbeleid, en uiteraard ook tot de bevoegdheid van minister Muylers, bevoegd voor Financiën en Begroting. Ik zie de heer Sannen al knikken. Ik was ook een beetje bang dat u me zou zeggen dat ik het aan mijn eigen minister moest vragen. Dat is niet waar. Als men het wil inzetten tegen de stadsvlucht, dan kan de minister bevoegd voor Wonen en Stedenbeleid een inbreng hebben in de uitwerking van het systeem. Ik zal het zeker ook aan minister Muylers vragen. Ik hoop wel dat u rekening zult willen houden met mijn suggestie om de steden niet per definitie te discrimineren.

Minister, wanneer zou de huiskorting in werking treden? Ze staat gepland in het regeerakkoord, maar ze moet blijkbaar nog helemaal worden uitgewerkt. Ik denk dat ik een aantal waardevolle suggesties heb gedaan ten voordele van de steden. Ik hoop dat er rekening mee zal worden gehouden.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, minister, ik wil me graag aansluiten bij de vraag van mevrouw Homans omdat we hierover tijdens de vorige legislatuur, weliswaar in de commissie voor Begroting en Financiën, een paar keer van gedachten hebben gewisseld. Het ging toen vooral over een harmonisatie en een vereenvoudiging van de verschillende maatregelen om het verwerven van een woning te bevorderen.

Er is niet alleen het klein beschrijf, maar ook het abatement. Op het einde van de vorige legislatuur is er ook nog iets extra gekomen rond de hypothecaire lening.

Minister, het is belangrijk dat niet alleen het klein beschrijf, maar ook de andere maatregelen en kortingen die in het leven zijn geroepen om het verwerven van een woning te bevorderen, mee in de discussie worden betrokken. Volgens mij kunnen we zorgen voor een grote vereenvoudiging en actualisering. Ik pleit er dus voor dat we de discussie ruimer opentrekken en niet alleen het klein beschrijf in ogenschouw nemen, maar ook de maatregelen rond het abatement, om tot een heel duidelijke Vlaamse aanpak te komen om het verwerven van een woning te bevorderen.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, ik kan mevrouw Homans enigszins bijtreden als ze zegt dat we waakzaam moeten zijn omdat het klein beschrijf de stadsvlucht zou kunnen promoten.

Ik heb in deze commissie al eerder aangehaald dat de enige manier om stadsvlucht tegen te gaan, het geven van fiscale stimuli is. De prijzen voor woningen en appartementen zijn bijzonder hoog. Extra fondsen vrijmaken om hier en daar wat stadsprojecten te subsidiëren, is niet de manier om stadsvlucht tegen te gaan. De enige manier om dat te doen, is iets doen aan de fiscaliteit.

Minister, wij zijn bijzonder bezorgd over wat ons te wachten staat bij een eventuele aanpassing van het kadastraal inkomen of het klein beschrijf. Als we lezen dat er nieuwe criteria in beschouwing zullen worden genomen – de prijs van de woning, de oppervlakte of de gezinssamenstelling – dan denk ik dat we niet de juiste criteria hanteren. Als we criteria moeten vastleggen, dan moeten we zorgen dat we op z'n minst geen variabele criteria vastleggen. De gezinssamenstelling en de prijs zijn variabele criteria. Het kan niet zijn dat het nieuwe klein beschrijf hierop zal worden geënt.

Onze partij is er voorstander van om de onroerende voorheffing af te schaffen voor een eerste woning of voor het huis waar men zijn woonplaats heeft. Dit is een aandachtspunt dat de aankoop van een woning makkelijker kan maken voor diegenen die het wat moeilijker hebben.

Inderdaad zal minister Muylers misschien oordelen over die hogere belastingdruk. Hij stelt dat er geen hogere belastingdruk mag zijn voor wie een huis koopt. Wij vragen u dat u erover waakt dat dit niet zal leiden tot een hogere belastingdruk voor wie al eigenaar is.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Ik sluit mij aan bij een aantal opmerkingen van mijn collega's, al denk ik dat ze een klein beetje voorbarig zijn omdat we hadden gezegd dat die huiskorting een prioriteit is. Ze is zowel in het regeerakkoord als in de beleidsnota opgenomen.

De opmerking van mevrouw Homans is pertinent. Wij moeten inderdaad de stadsvlucht tegenhouden en zeker niet stimuleren. De beleidsnota pleit ervoor om met enkele stimuli de renovatie van woningen in steden en niet de stadsvlucht aan te moedigen. Mevrouw Homans moet zich hier niet echt zorgen over maken, ook omdat de beleidsnota stelt dat een aantal criteria in aanmerking zullen worden genomen, onder andere gezinssamenstelling en inkomen. De studie moet uitwijzen wat de precieze criteria kunnen zijn die hier in aanmerking moeten worden genomen.

Mevrouw De Waele, u spreekt over de aanpassing van het kadastraal inkomen. Dat is een andere discussie, die niet hier moet plaatsvinden. Dat behoort niet tot onze bevoegdheid.

De opmerkingen, hoe pertinent ook, zijn een beetje voorbarig. Minister, misschien kunt u een perspectief bieden met betrekking tot de studie die hierover moet gebeuren.

De heer Jan Penris: Ik sluit mij hierbij aan. Wij hebben dit debat tijdens de vorige legislatuur meermaals gevoerd, zowel in het kader van Wonen als in het kader van Stedenbeleid.

Wij stellen allemaal vast dat het kadastraal inkomen zeker in de stedelijke gebieden niet meer beantwoordt aan de realiteit van de woonmarkt aldaar. Helaas is dat geen bevoegdheid voor onze instelling. Wij moeten daarvoor rekenen op de goodwill van de overkant. Wij stellen vast dat de algemene perequatie al meer dan dertig jaar niet is herzien. Zolang dat niet gebeurt, zul je, als je de steden aantrekkelijk wilt houden – en ik volg het pleidooi van mevrouw Homans volledig – inventief met je eigen bevoegdheden moeten omspringen. Ik denk dat het de bedoeling van de vraagsteller is om van minister Lieten te vernemen in hoeverre zij in dezen inventief kan en wil zijn.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, ik zal antwoorden binnen de bevoegdheden van mijn collega Van den Bossche. Een aantal issues die hier werden opgeworpen, behoren tot de bevoegdheden van andere niveaus, waar ik inderdaad geen standpunt kan innemen.

Het invoeren van de huiskorting is inderdaad een belangrijke maatregel die in het regeerakkoord en in de beleidsnota Wonen is opgenomen en die zal worden uitgewerkt in samenwerking met de Vlaamse minister van Financiën en Begroting. In het kader daarvan zal weldra een onderzoek worden gestart dat ons meer zicht zal geven op de concrete vorm van de huiskorting. Het is dus nog te vroeg om daar verder uitspraken over te doen. Wel wens ik nogmaals aan te geven dat de relatie tussen het klein beschrijf en het kadastraal inkomen dringend aan hervorming toe is. Het is een arbitraire regeling uit de jaren zeventig, die niet meer is afgestemd op de huidige maatschappelijke uitdagingen, de gewijzigde woonbehoeften en het gewijzigde woningbestand dat hiervan het gevolg is. Criteria zoals woonoppervlakte, aankoopprijs, gezinssamenstelling moeten meer beginnen door te wegen. Uiteraard is het in de eerste plaats de bedoeling om tot een betere verdeling te komen. Het is niet de bedoeling dat de hervorming leidt tot een hogere belastingdruk. Dit is trouwens ook zo opgenomen in de beleidsnota Financiën en Begroting.

De huiskorting inzetten als instrument tegen de stadsvlucht is een mogelijke piste. Ook dit zal in het onderzoek bekeken moeten worden. Mogelijk komen ook nog andere noden aan bod waar de huiskorting oplossingen kan bieden, ik denk aan incentives voor de opwaardering van de 19e-eeuwse stadsgordels of andere buurten met een hoge renovatiebehoefte, de concurrentieproblematiek tussen de kernstad en haar buurgemeenten, enzovoort.

Ook in het verder uitdiepen van deze denk pistes zullen we kunnen voortbouwen op de resultaten van het onderzoek. De timing is afhankelijk van de vordering van het voornoemde onderzoek. Gelet op de noodzaak om vooral de gevolgen van een alternatieve aanpak in kaart te brengen, zowel op financieel, beleidsmatig als organisatorisch vlak, zal het onderzoek uiteraard enige tijd in beslag nemen.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Uw antwoord stelt mij een beetje teleur. Ik had in mijn vraag al aangegeven dat ik mij ervan bewust ben dat dit een met minister Muyters gedeelde verantwoordelijkheid is. De minister bevoegd voor Wonen en Stedenbeleid kan echt wel aangeven welke prioriteiten zij zou willen leggen.

Ik wil nog eens benadrukken dat ik geen pleidooi heb gehouden voor een aanpassing van het kadastraal inkomen. Dat moet gebeuren aan de overkant van de straat. Het kadastraal inkomen is inderdaad iets helemaal anders dan het klein beschrijf. De voorwaarde van het kadastraal inkomen is slechts één van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de 5 percent registratierechten en is niet exclusief. Als u zegt dat er eventueel rekening zou kunnen worden gehouden met criteria als de aankoopprijs, stel ik vast, zoals ik al deed in mijn oorspronkelijke vraagstelling, dat huizen in steden als Antwerpen, Gent, Mechelen, Hasselt

nu eenmaal meer kosten dan huizen elders en dat je dus met die discriminerende beginfase blijft zitten.

Ik wil enkele suggesties geven waarmee de studie dan rekening kan houden. Men moet niet alleen rekening houden met sociale, maar ook met urbanistische criteria. Men kan rekening houden met bijvoorbeeld de ouderdom van het huis, aangevuld met inkomensvoorwaarden.

Mevrouw de minister, ik weet dat dit niet op korte termijn zal gebeuren. Dit is een werk voor de middellange termijn. Maar wij mogen ambitieus zijn en nu al suggereren waarmee u zeker rekening zult moeten houden om de belangen van de stedelingen te bewaken.

Minister Ingrid Lieten: Ik denk dat wij hetzelfde zeggen. Ik heb al aangegeven dat we een aantal nieuwe criteria moeten zoeken. De steden en de gemeenten staan voor heel wat uitdagingen. Het is de bedoeling van het onderzoek na te gaan wat de objectieve feiten zijn en welke instrumenten we eventueel kunnen gebruiken om die maatschappelijke uitdagingen te benaderen. Een aantal van de door mevrouw Homans opgesomde punten vinden wij in elk geval ook belangrijk. We zullen hier rekening mee houden.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik ben absoluut overtuigd van de goede wil van de minister. Als inwoner van Antwerpen kan ik niet anders dan de minister hierop attent te maken. Het is immers mogelijk dat zij hierover een andere mening heeft. Volgens mij moeten volksvertegenwoordigers proberen een positieve insteek te geven. Dat is in elk geval de bedoeling van deze vraag om uitleg. Ik hoop dat bij de uitwerking rekening zal worden gehouden met mijn suggesties.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de impact van de federale regularisatie van asielzoekers op de socialehuisvestingssector

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Voorzitter, ik wil eerst even iets verduidelijken. Ik moet me verontschuldigen voor de verkeerde woordkeuze in mijn vraagstelling. Het gaat me om de regularisatie van illegalen ten gevolge van de campagne die tussen 15 september 2009 en 15 december 2009 heeft gelopen, en niet om de regularisatie van asielzoekers.

Ik heb minister Van den Bossche in het verleden al twee schriftelijke vragen over deze problematiek gesteld. Een van de concrete vragen die ik toen heb gesteld, betreft de te verwachten impact op de socialehuisvestingssector. Ik vond haar antwoord eigenlijk een beetje beledigend. Het luidde als volgt: “De impact zal het grootst zijn daar waar zich de meeste illegalen aanbieden.” Ik ben niet dom. Dat is vrij evident.

We kunnen niet ontkennen dat de meeste illegalen zich in de grootsteden zullen aanbieden. Het spijt me voor de aanwezigen die niet van Antwerpen zijn. Uit de cijfers blijkt dat in Antwerpen 6900 dossiers zijn ingediend. We moeten dat met een factor van 1,8 vermenigvuldigen. Dit laatste heeft echter niet zo veel belang voor de vraag over de druk op de socialehuisvestingssector.

Aangezien de concrete cijfers bekend zijn, is het mogelijk de impact in te schatten. Mijn concrete vraag is dan ook of de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) zal uitrekenen hoeveel bijkomende inschrijvingen die sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) mogen verwachten.

Minister Van den Bossche heeft in haar antwoord op een van mijn schriftelijke vragen ook laten weten dat de inschrijvingen op de wachtlijsten voor sociale woningen veeleer geleidelijk zullen verlopen. Dat klopt. Ik ben er echter van overtuigd dat de administratieve last een impact op de SHM's betekent.

We moeten hier niet onnozel over doen of elkaar Liesbeth noemen. Veel van die mensen zijn de Nederlandse taal niet machtig. Sommigen zijn analfabeten. Die mensen hebben gewoon meer begeleiding dan anderen nodig. Op zich is hier niets mis mee. We moeten dat echter niet verloochenen. We moeten het zeggen zoals het is. De administratieve last zal voor de SHM's zeker toenemen.

Ik heb nog een vraag over de mogelijke financiële impact van de regularisatiecampagne. Veel illegalen hebben een dossier ingediend. Zij zullen zich uiteraard vrij snel op de wachtlijst voor een sociale woning kunnen plaatsen. Bovendien kunnen velen onder hen zich beroepen op criteria om voorrang te krijgen. Volgens mij heeft dit dan ook zonder meer een impact op de wachtlijsten.

Minister Van den Bossche heeft geantwoord dat er geen financiële consequenties zijn. Ik durf dat te betwisten. Ik heb het al over de administratieve lasten gehad. Die zouden indirect tot financiële consequenties kunnen leiden. Dat is echter niet het hoofdbestanddeel van mijn betoog.

Tijdens het vorige debat dat we in plenaire zitting over de huissuitzettingen hebben gevoerd, heeft de minister verklaard dat ze het huursubsiestelsel wil uitbreiden. Mensen die langer dan vijf jaar op een wachtlijst staan, zouden ook in aanmerking kunnen komen. Dit is misschien pas op lange termijn een probleem. De wachtlijsten zullen in elk geval aangroeien. Dat is een feit. Op het einde van de rit zullen meer mensen voor een huursubsidie in aanmerking komen. Dit heeft een impact op de begroting.

Meestal kunnen die illegalen die een dossier hebben ingediend, hoe jammer dit ook moge zijn, nu al aanspraak maken op een huursubsidie. Ze zijn immers dikwijls in onbewoonbare panden, krotten en dergelijke te vinden.

We mogen de financiële impact van de aangroei van de wachtlijsten op de SHM's niet onderschatten. We mogen evenmin vergeten dat die mensen, jammer genoeg, veeleer over een laag inkomen beschikken. Dit betekent dat de door de SHM's gevraagde huurprijzen ook zullen dalen. De kosten die door de gemeenschap moeten worden bijgedragen, zullen daardoor stijgen.

Minister, ik ben een groot voorstander van het Vlaamse grond- en pandenbeleid. Ik ben het zeker eens met het sociaal objectief. Ik vind het zeer goed dat we in heel Vlaanderen in een groter sociaal woonaanbod willen voorzien. Ik vind het eveneens goed dat de druk van de steden wordt weggenomen. Alle gemeenten en steden worden verplicht om 9 procent te halen. Ik vind dit een zeer goede maatregel.

Ik vind het echter contradictorisch dat de federale regering ondertussen een beleid uitstippelt dat eigenlijk niet op de gewesten is afgestemd en dat zonder twijfel rechtstreekse gevolgen heeft voor het beleid dat wij in Vlaanderen willen voeren. Hebt u uw bezwaren hiertegen al bij de federale regering kenbaar gemaakt? Zo neen, bent u dit nog van plan?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, ik heb in de praktijk niet de indruk gekregen dat er een grote instroom van asielzoekers in de sociale huisvesting is. Rond Kerstmis 2009, ten tijde van de ergste koude, hebben we met De Ideale Woning trouwens het initiatief genomen alle OCMW's aan te schrijven. Spijtig genoeg kampt ons patrimonium met een tijdelijke leegstand. We hebben die woningen ter beschikking gesteld van de aangeschreven OCMW's. Eigenlijk heeft enkel het OCMW van Hemiksem hierop gereageerd.

Ik denk eerder, minister, dat er een andere problematiek is, met name de huidige economische situatie. Toen de media gisteren gingen interviewen bij Opel, was de reactie van bepaalde mensen dat ze in de toekomst niet in staat zullen zijn om zelf een woning te verwerven. Ik verwacht dat er met de huidige economische situatie een grotere instroom uit die richting zal komen. Het is belangrijk dat er bijkomende maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de wachtlijsten niet verder kunnen aangroeien.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Het is belangrijk dat we het onderscheid maken tussen illegalen en de regularisatie van asielzoekers. Illegalen kunnen vandaag niet ingeschreven worden op een wachtlijst van sociale huisvesting. Dat probleem doet zich vandaag nog niet voor. Het is eigenlijk veeleer een als-vraag. Als illegalen worden geregulariseerd, kunnen ze zich inschrijven in het vreemdelingenregister of in het bevolkingsregister. Daarna kunnen ze op de wachtlijst worden geplaatst. Ik wil ook specifiek wijzen op de noodzaak van een uitbreiding van het sociale huuraanbod, niet alleen voor illegalen maar voor iedereen die in Vlaanderen woont. Bij een hogere werkloosheid vergroot ook het huisvestingsprobleem.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik sluit me aan bij de vorige spreker. Op dit moment is het inderdaad niet mogelijk dat niet-erkende asielzoekers op die wachtlijst komen. Minister, kunt u garanderen dat het verbod om niet-erkende asielzoekers binnen de sociale huisvestingsvoorzieningen op te vangen, ook niet opnieuw wordt opgeheven? Zijn er bij uw weten OCMW's die ondanks het verbod toch asielzoekers in sociale huisvestingsvoorzieningen onderbrengen? Hebt u weet van OCMW's die de bestemming van sociale woningen aanpassen aan doorgangswoningen? Is er bij de toewijzing van sociale woningen aan intussen wel erkende of geregulariseerde vluchtelingen een verdiscontering van de tijd die zij voor hun erkenning in de gemeente hebben doorgebracht? Hoe gebeurt dat? Welke bewijzen kan de geregulariseerde of asielzoeker aandragen om aan te tonen dat hij eventueel aan de termijnvereisten zou voldoen?

Ik ben ook geïnteresseerd in wat de huisvesting van geregulariseerde en erkende vluchtelingen precies betekent voor de begrotingen van de sociale huisvestingsmaatschappijen, en in extenso voor de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, in het kader van de jaarlijkse aanzuivering.

Tot slot, in welke mate wordt de volgorde op de wachtlijst van sociale huisvesting doorbroken door de komst van geregulariseerden of asielzoekers?

De heer Jan Penris: Ik sluit me eveneens aan bij deze vraag. Ik deel het optimisme van de CD&V-collega's niet. Ik volg veeleer het realistische denkspoor van mevrouw Homans, die weet wat er concreet in het Antwerpse gebeurt.

Mevrouw Homans, ik ben minder ongerust dan u wanneer u zegt dat u zich zorgen maakt over de taalproblemen die met die nieuwe mensen zouden kunnen rijzen. Ik ga ervan uit dat die mensen er al een aantal jaren zijn en dat ze worden geregulariseerd omdat ze hier al zo lang zijn. Ik ga ervan uit dat ze het Nederlands intussen machtig zijn. Indien dat niet het geval zou zijn, kan dat een uitsluitingsgrond zijn voor de SHM die van iedereen toch op zijn minst de bereidheid moet nagaan om zeer snel Nederlands te leren.

Ik maak me wel veel zorgen over de sociale mix die zal worden verstoord door de instroom in de SHM's van alweer mensen met een heel andere wooncultuur dan de onze. In Antwerpen zijn er op dit moment sociale wooncomplexen waar 80, 90 percent en meer van de bewoners van vreemde nationaliteit is. Er zijn sociale woonwijken waar de sociale mix totaal verstoord is en waar er verhoudingen zijn van 50 à 60 percent vreemdelingen tegenover 50 à 40 percent autochtonen. Een verdere instroom van die mensen zal de sociale mix geen deugd doen.

Als die mensen inderdaad nood hebben aan noodopvang, dan is het de verantwoordelijkheid van de federale overheid om die te organiseren. De federale overheid doet het cadeau van de nationaliteit. Ik vind het nogal goedkoop dat zij de problemen die daarmee gepaard gaan, afschuiven op de sociale woningmaatschappijen, op Vlaanderen en op de gemeenten. Minister, hebt u daarover overlegd met de federale regering?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: De periode voor de indiening van een aanvraag tot regularisatie is net afgerond. De Dienst Vreemdelingenzaken is nu volop bezig alle dossiers te digitaliseren. Tot op heden ontvingen we nog geen bericht over het aantal mensen in Vlaanderen dat daadwerkelijk een regularisatie zal krijgen. De kans is wel reëel dat de regularisaties zullen leiden tot een verhoogd aantal inschrijvingen op de wachtlijst van de SHM's. Waarschijnlijk zal een belangrijk deel van de gezinnen die nu geregulariseerd worden, in aanmerking komen voor inschrijving als kandidaat sociale huurder, omdat ze ook woonbehoefstig zijn. Concrete aantallen kunnen echter nog niet worden becijferd.

Ik heb vernomen dat de beslissing over de verschillende aanvragen tot regularisatie niet in één keer wordt genomen. Dossiers worden achtereenvolgens afgehandeld en mensen krijgen hun beslissing bijgevolg op verschillende momenten. Als mensen zich dan willen inschrijven voor een sociale woning, zal dat ook gespreid gebeuren. Er zal zich ongetwijfeld een aantal Nederlandsonkundige mensen inschrijven. Maar evengoed zullen velen wel Nederlands hebben geleerd aangezien de kennis van een van de landstalen een van de criteria is voor een regularisatie. Hoewel er dus zonder twijfel wel een bijkomende belasting valt te verwachten, is het nog niet duidelijk of de SHM's hiervoor bijkomende ondersteuning nodig zullen hebben. Het spreekt echter voor zich dat we, samen met de sector, deze evolutie op de voet zullen volgen om te kunnen anticiperen op een eventuele bijkomende werkbelasting.

De uitbreiding van het huursubsidiestelsel naar personen die langer dan 5 jaar op de wachtlijst staan, werd nog niet definitief goedgekeurd. We maken hier uiteraard wel zo spoedig mogelijk werk van. De mensen die in de loop van 2010 een positieve regularisatiebeslissing krijgen en die zich inschrijven voor een sociale woning, zullen echter hoe dan ook pas ten vroegste 5 jaar later in aanmerking komen voor een huursubsidie. Dit wil zeggen dat de eventuele financiële consequenties waarvan u spreekt, zich ten vroegste in 2015 kunnen manifesteren.

Er zijn echter nog andere mogelijke financiële consequenties die zich sneller zullen laten voelen. Een substantiële aangroei van de wachtlijsten heeft immers een vertragend effect op de relatieve toename van het aanbod. Zoals u weet, willen wij met deze regering de ingezette inhaalbeweging in de bouw van nieuwe sociale woningen verder versterken. Die inspanningen zullen bij een aangroei van de wachtlijst opgedreven moeten worden, en dat vergt, in het voorkomend geval, bijkomende middelen.

Het klopt dat de federale regularisatie een aantal effecten teweegbrengt voor Vlaanderen, ook voor de sociale huisvesting. Daarom werd al beslist dat de Vlaamse Regering deze problematiek in haar geheel zal aankaarten bij de federale overheid met het oog op het maken van de nodige afspraken. In het kader van de zo geroemde nieuwe samenwerking zijn de consequenties en de gevolgen van de inburgering voor het hele Vlaamse beleid zeker en vast een agendapunt voor de Vlaamse Regering bij de dialoog met de federale regering.

Daarnaast wil ik ook nog even aanstippen dat de regering al bij de begroting van 2010 sowieso een globaal budget van 10 miljoen euro heeft uitgetrokken voor de mogelijke onmiddellijke effecten op de inburgering die zich op verschillende plaatsen kunnen voordoen. Het gaat dus niet alleen om de trajecten die gevolgd moeten worden, maar ook om de opleiding, de inburgeringscursussen. We hebben daarvoor al een globaal budget uitgetrokken, dat uiteraard verder zal worden aangesproken in functie van de noodwendigheden die zich voordoen. We zullen dat ook verder evalueren bij de volgende begrotingsopmaak.

Ik wil bovendien ook nog eens bevestigen dat de grootste toename en druk veeleer zal komen door de algemene inkomensdaling ten gevolge van de economische crisis. Afhankelijk van de duur en van het aantal mensen dat hun job verliezen, zullen we daar zeker wakker van moeten liggen.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Minister, ik wil toch nog even duidelijk stellen dat er twee zaken door elkaar worden gehaald. Ik heb het niet over het spreidingsplan van staatssecretaris Courard, niet over de verplichte opvang van asielzoekers, maar wel over de regularisatie van de illegalen. De heer de Kort en de heer Vereeck hadden het over het spreidingsplan van staatssecretaris Courard. Daar had ik het niet over. Als in Antwerpen bijvoorbeeld 6900 dossiers worden ingediend, worden ze doorgestuurd naar de dienst Vreemdelingenzaken. Vanaf het ogenblik dat het dossier wordt geopend, wat niet wil zeggen vanaf het moment dat het is goedgekeurd, kan men in het vreemdelingenregister terecht komen en kan men zich inschrijven op een wachtlijst voor een sociale woning.

In tegenstelling tot de opvang van asielzoekers mogen illegalen gaan en staan waar ze willen. De steden zijn gewoon aantrekkelijker dan een plattelandsgemeente. Dat is gewoon een feit. Dat komt omdat er gemakkelijker werk te vinden is, omdat hun familie en vrienden er wonen. Een bijkomend voordeel is dat er een groter aanbod van sociale huisvesting is.

U hebt toegegeven dat er een impact zal zijn. Ik vrees echter dat die onderschat wordt. Ik zou er u toch op willen wijzen dat die gevolgen misschien wel groter zouden kunnen zijn. De gemiddelde wachttijd om in de stad Antwerpen een sociale woning toegewezen te krijgen, bedraagt momenteel drie jaar. De regularisatiecampagne van de illegalen zal de wachttijd met nog eens een jaar verlengen. Dat wil zeggen dat de Antwerpenaren geen drie, maar vier jaar moeten wachten op een sociale woning.

Minister Ingrid Lieten: Ik onderschrijf dat dat effectief een effect zal hebben. We moeten dat verder evalueren. Op basis daarvan moeten we zien hoe we onze doelstelling van het aantal sociale huur- en koopwoningen verder kunnen realiseren. We moeten ook nagaan of we de doelstelling de volgende jaren al dan niet moeten aanpassen.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Ik kom uit West-Vlaanderen. Het probleem van de regularisatie van illegalen in Antwerpen is misschien wel heel specifiek. Dat geldt niet voor heel Vlaanderen. Iemand die hier op het vreemdelingen- of bevolkingsregister wordt ingeschreven, krijgt na de regularisatieperiode geen voorrang. Die mensen staan op een wachtlijst, net zoals alle andere huurders. Men mag de toename van het aantal huurders of wachtenden ook niet overroepen. Dat komt niet alleen door de regularisatieprocedure.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, het is duidelijk dat het samenwerkingsfederalisme niet goed functioneert. Ik stel een vraag om uitleg. Het is dus geen interpellatie. Ik wil enkel wat cijfers krijgen. U zegt dat u over geen enkel cijfer beschikt. Ikzelf beschik over fragmentarische cijfergegevens. Ik wil u die wel bezorgen. Staatssecretaris Courard weet blijkbaar dat er toch al 7500 illegalen in overtal zijn. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik weet het. Maar die mensen worden wel voor 88 percent doorgeschoven naar Vlaanderen. Men weet toch wel ongeveer hoeveel er via het OCMW op die wachtlijsten terecht komen. We hebben bij de vorige regularisatierondes ervaren wat precies doorstroomt naar leefloon, sociale huisvesting en dergelijke. Ik had gedacht dat u die impact iets beter kon inschatten.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik stel voor aan de heer Vereeck dat hij een vraag over die problematiek, waar mijn vraag totaal niet over gaat, indient.

Mevrouw Coppé, u zegt dat de illegalen die nu in de procedure zitten, geen voorrang hebben. Die hebben uiteraard niet per definitie voorrang, maar vanaf het ogenblik dat ze voldoen aan een bepaalde inkomensvoorwaarde, krijgen ze voorrang.

De heer Lode Vereeck: Mevrouw Homans, mijn vraag om uitleg is geweigerd omdat ze analoog is aan die van u.

De voorzitter: Er is niets geweigerd.

De heer Lode Vereeck: Uw commissiesecretaris zegt dat mijn vraag om uitleg niet ontvankelijk is omdat die van mevrouw Homans ontvankelijk is en ik ze aansluitend maar moet stellen.

De voorzitter: Dit zullen we bespreken tijdens de regeling van de werkzaamheden.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de duurzaamheidscriteria voor het opwekken van groene stroom uit biomassa

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, de aanleiding van mijn vraag is de nieuwe vergunningsaanvraag van de firma Electrawinds, maar ik wil het debat iets breder voeren over de problematiek van de duurzaamheidscriteria.

In de toelichting bij de vergunningsaanvraag wordt gesteld dat het gaat om een project van “milieuvriendelijk produceren van elektriciteit door middel van een biomassa-installatie”. Het betreft palmolie. Ongetwijfeld weet u dat nu net de productie van palmolie wereldwijd een van de belangrijkste oorzaken van de vernietiging van tropische bossen is. We kennen het beeld van de bossen die worden geroid om te worden vervangen door monoculturen van palmbomen.

De bewering dat gebruik zou worden gemaakt van palmolie afkomstig van duurzame plantages, onder meer uit Maleisië en Indonesië, is twijfelachtig. U hebt waarschijnlijk wel weet van tal van rapporten, zoals van de Wereldbank, die stellen dat er momenteel geen garantie is dat de zogenaamd gecertificeerde palmolie duurzaam geteeld is. De leverancier van palmolie voor Electrawinds, de firma Wilmar, is net een van de firma's die sterk in opspraak zijn gekomen.

Het is niet de eerste maal dat er pogingen worden ondernomen om een vergunning te verkrijgen. In 2008 heeft de Antwerpse deputatie twee vergunningen geweigerd en dan nog wel net omwille van de motivatie dat palmolie ingaat tegen het concept van duurzame ontwikkeling. Ook in andere Europese landen zoals Nederland en Groot-Brittannië, worden omwille van die redenen palmoliecentrales geweigerd.

In Vlaanderen kennen we het systeem van groenestroomcertificaten. Volgens de huidige wetgeving hebben palmoliecentrales recht op groenestroomcertificaten. De problematiek is duidelijk, maar er moeten nog oplossingen worden uitgewerkt.

Minister, milieuvergunningen vallen onder de bevoegdheid van de minister van Milieu. Zult u op korte termijn een initiatief nemen tot overleg met uw bevoegde collega? Bent u van oordeel dat installaties om stroom op te wekken op basis van palmolie nog kunnen worden vergund? Wordt het geen tijd voor een kader hiervoor in Vlaanderen om procedureslagen te vermijden? Bent u van oordeel dat stroom die wordt opgewekt op basis van palmolie gesubsidieerd moet worden via de groenestroomcertificaten?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: De passage in het regeerakkoord over de inplanting van biomassa-centrales waar u naar verwijst, betreft in eerste instantie de ruimtelijke en milieukundige inplanting van dergelijke projecten in Vlaanderen. Ze beantwoordt dus niet meteen uw terechte bezorgdheid over de impact van palmolie op de plaats waar ze wordt geproduceerd.

Ik heb net als u kennis genomen van de berichten over de impact die de teelt van oliepalmen heeft op de lokale biodiversiteit. Europees is ervoor gekozen om de duurzaamheid van de gebruikte brandstof aan te pakken door het verbinden van criteria aan de toelating om bepaalde biomassastromen te gebruiken. Wij moeten ons beleid binnen dit kader ontwikkelen.

Artikel 17 van de Europese richtlijn van 23 april 2009 legt een aantal duurzaamheidscriteria voor vloeibare biobrandstoffen vast. De broeikasgasemissiereductie bij het gebruik van biobrandstoffen moet over de hele keten minimaal 35 percent bedragen. Vanaf 2017 moet er een reductie zijn van 50 percent en installaties die na 1 januari 2018 worden opgestart, moeten een reductie van 60 percent halen. De biomassa mag niet afkomstig zijn uit gebieden met een hoge biodiversiteit, of waarvan het gebruik zorgt voor de verdwijning van gebieden waar veel CO₂ opgeslagen is, zoals de beschermde natuurgebieden, oerbossen, moerassen, graslanden en veenland. De richtlijn bevat gedetailleerde definities van deze gebieden. De teelt van energiegewassen binnen Europa moet voldoen aan de Europese milieuregels en de code van goede praktijk.

Deze duurzaamheidscriteria gelden voor het in aanmerking nemen voor de doelstellingen uit de richtlijn, namelijk 13 percent hernieuwbare energie voor België tegen 2020, maar ook voor het in aanmerking nemen voor steunregelingen. Verder moet er gerapporteerd worden of er voldaan wordt aan internationale verdragen en moet men rapporteren over welke maatregelen er genomen zijn ter bescherming van de bodem-, lucht- en waterkwaliteit.

In artikel 17, lid 8, verbiedt dezelfde richtlijn de lidstaten om biobrandstoffen en vloeibare biomassa niet in aanmerking te nemen omwille van andere duurzaamheidsredenen. Dat betekent dat lidstaten biobrandstoffen niet mogen weigeren indien aan de duurzaamheidscriteria van de richtlijn wordt voldaan. Het is belangrijk dat men die problematiek internationaal aanpakt. Het is daarom duidelijk de bedoeling van de richtlijn dat de Europese lidstaten dezelfde duurzaamheidscriteria hanteren.

De richtlijn moet voor 5 december 2010 door de lidstaten worden omgezet. De minister zal daarom op korte termijn, in overleg met de collega's, een voorstel voorleggen om de duurzaamheidscriteria uit de richtlijn op te nemen als voorwaarde in het groenestroomcertificatensysteem. Enkel palmolie of andere bio-olie die voldoet aan die duurzaamheidsvoorwaarden, kan dan nog genieten van steun via de groenestroomcertificaten.

Het verstrekken van een bouw- of milieuvergunning voor nieuwe installaties is uiteraard de verantwoordelijkheid van de ministers die bevoegd zijn voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu. Wat het verkrijgen van groenestroomcertificaten betreft, zullen, zoals gezegd, projecten die voldoen aan de duurzaamheidscriteria uit de richtlijn, in aanmerking komen. De richtlijn bepaalt echter ook dat de Commissie voort toezicht zal uitoefenen en daarover aan het Europees Parlement en de Raad zal rapporteren in 2012. In haar verslagen analyseert de Commissie onder meer de relatieve kosten en baten van de verschillende biobrandstoffen voor het milieu, en de gevolgen van de toegenomen vraag naar biobrandstoffen voor de duurzaamheid in derde landen, rekening houdend met de economische en milieugevolgen ervan, waaronder de gevolgen voor de biodiversiteit. Ook de indirecte veranderingen in landgebruik in verhouding tot alle productieketens, en de invloed op de prijzen van levensmiddelen zullen worden geanalyseerd. De Europese Commissie zal, indien nodig, corrigerende maatregelen voorstellen. Mocht de toenemende inzet van palmolie of andere

biomassa resulteren in onaanvaardbare negatieve effecten, zullen er dus bijkomende Europese duurzaamheidscriteria worden voorgesteld.

Volgens de huidige regelgeving zijn er al verscheidene groenestroomproductie-installaties met palmolie goedgekeurd door de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Voorlopig zijn daarop de huidige voorwaarden uit het Groenestroombesluit van 5 maart 2004 van toepassing. Daarbij wordt de niet-hernieuwbare energie die nodig is om de geraffineerde palmolie te winnen en te transporteren, afgetrokken van de elektriciteitsproductie, ter bepaling van het aantal groenestroomcertificaten dat maandelijks wordt toegekend. Ter bepaling van die voorbehandelingsenergie vraagt de VREG een auditrapport van een geaccrediteerde keuringsinstantie, conform haar mededeling over dit onderwerp. Indien de voorbehandelingsenergie niet wordt aangetoond met een onafhankelijke audit, hanteert de VREG een forfait. Door de hoge waarde van dat forfait is het de facto economisch niet interessant om palmolie zonder audit te gebruiken voor groenestroomproductie.

De VREG heeft ook een mogelijkheid uitgewerkt waarbij de aanvrager, via het systeem van certificaten van de Round Table for Sustainable Palm Oil (RSPO), de voorbehandelingsenergie kan aantonen. Afgekeurde loten palmstearine worden door de VREG als afvalstof beschouwd. In dat geval wordt enkel de voorbehandelingsenergie vanaf het ontstaan als afvalstof in rekening gebracht. Tot op heden wordt in het Groenestroombesluit dus enkel gekeken naar de energetische balans. Dat komt vrijwel helemaal overeen met de eis ten aanzien van de broeikasgasemissiereductie van de Europese richtlijn.

De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) heeft een rendabiliteitsanalyse gemaakt van palmolie-installaties voor de opwekking van groene stroom. Daaruit blijkt dat er momenteel nog een zogenaamde 'onrendabele top' is en er nog steun noodzakelijk is om een realistische rendabiliteit te verkrijgen. Steun kan echter enkel worden toegekend mits een strenge controle op de duurzaamheidscriteria. Die duurzaamheidscriteria moeten daarnaast niet alleen worden toegepast op individuele projecten, maar vragen ook een nauwgezette algemene opvolging van de effecten op Europese schaal. Als er onaanvaardbare negatieve effecten optreden als gevolg van een toenemende inzet als energiebron, is de minister er voorstander van om strengere duurzaamheidscriteria op te leggen of de inzet als energiebron te beperken, ongeacht of dat nu het gevolg is van palmolie of van een andere biobrandstof.

Ik wil u ten slotte nog meegeven dat de minister samen met haar federale en gewestelijke collega's het initiatief heeft genomen om een groep Europese lidstaten te verzamelen die er bij de Europese Commissie op aandringen ook voor vaste biomassa bindende duurzaamheidscriteria voor te stellen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik had eerlijk gezegd wel verwacht dat u die duurzaamheidscriteria van de Europese richtlijn zou aanhalen. Dan ontstaat er natuurlijk een louter legistische discussie.

Het gaat echter ook over het principe, over de vraag welk standpunt Vlaanderen inneemt over die palmoliecentrales, zeker omdat er momenteel duidelijk geen garantie is op die duurzame palmolie. De vraag is dus of wij in Vlaanderen palmoliecentrales zullen aanvaarden.

Het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie komt er inderdaad aan. Er zijn initiatieven in andere Europese landen. Welke standpunten zullen we ter zake innemen? Dan verwacht ik toch een heel concreet standpunt: staat u nu eigenlijk achter die palmoliecentrales, of niet? Bovendien gaat het over Electrawinds, dat kapitaalinjecties krijgt. Als zij met dat kapitaal palmoliecentrales gaan financieren, dan roept dat toch wel vragen bij me op.

U hebt die groenestroomcertificaten aangehaald. Het is niet helemaal duidelijk hoe lidstaten precies kunnen omgaan met die duurzaamheidscriteria, maar het is alleszins zo dat steun-

maatregelen wel kunnen worden verfijnd. Hier zijn die steunmaatregelen de groenestroomcertificaten. U kunt perfect stellen dat palmolie geen groenestroomcertificaten krijgt.

Minister Ingrid Lieten: Uit mijn antwoord blijkt duidelijk dat we uw zorg volledig delen. We zijn aan het bekijken, binnen de diverse wettelijke kaders, hoe we het beleid ter zake strenger kunnen maken. Ik heb aangegeven wat de diverse instrumenten ter zake zijn. Het is alleszins de intentie van de minister om daarmee door te gaan. Alleszins zullen we ook overleg plegen met de ministers die verantwoordelijk zijn voor de milieuvergunning en de bouwvergunning. Dat zijn ook instrumenten om een verstrenging door te voeren.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, het is natuurlijk uw bevoegdheid niet, maar het blijft allemaal verschrikkelijk vaag. Ik zou wel graag enkele concrete antwoorden krijgen. Ik heb drie duidelijke vragen gesteld, maar er komt geen duidelijk antwoord op.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■